

Praznik anarhistov.

V nedeljo, dne 10. novembra so se sešli v Čikagi amerikanski anarhisti, da bi obhajali, kakor običajno vsako leto ta dan, spomin pred osmimi leti obešenih anarhistov: Ang. Spies, Albert Parsons, Louis Lingg, A. Fischer in Gregor Engel. Prešnja leta so imeli 10. novembra vselej demonstracijo na grobeh obešenih svojih sobratov, letos jim pa oskrbnništvo pokopališča ni dovolilo zato, ker so lani na pokopališču veliko škode napravili, grobe pomandrali in svetilčne nasade uničili. Torej jim letos ni kazalo drugega, kakor poiskati kako dvorano in tam dati duška svojim anarhističnim težnjam. To so tudi storili. Zbrali so se v dvorani nemškega pivarnarja Ruehl pravi anarhisti in pa oni bolj radikalni socijalisti, ki hodijo s prvimi isto pot — večinoma sami Nemci, zato so bili tudi njih govori vsi v nemškem jeziku, razven jednega jedinega angleškega. Prisotnega je bilo letos izvanredno mnogo ženskega spola, seveda bolj iz radovednosti, kakor iz sočutja. V mestih, kakor Čikago je vedno dosti takih ljudi, ki hočejo imeti kake posebne vrste zabave. Da ni manjkalo v tej izbrani družbi vodje amerikalanskih anarhistov, izdajatelja glasovite nevjorške „Freiheit“, se razume samo ob sebi. Kakor prejšnja leta, prihitel je tudi letos Ivan Most, da bi potrdil v anarhističnem nauku vdane svoje učence in učenke. Mej množico je bilo pomešanih tudi nekaj policajev v civilni obleki, da bi preprečili kak pretep, ko bi junakom-anarhistom le preveč zavrela kri, ker so pa ostali govorniki le pri samem govorjenji, ni bilo potreba posredovati.

Dvorana je bila za to slavnost primerno ozaljšana. V sredi odra je bila razpeta krvavo-rudeča zastava, simbol ali znamenje anarhizma, spredaj pa so visele črno obrobljene in z rudečimi trakovi ovite podobe „nedolžnih mučencev“, ki so pred 8 leti končali svoje življenje na vešalih. Pod podobami je bilo več napisov, kakor: „Es lebe die freie Arbeit“, „Tod aller Despotie“, „Nieder mit dem Kapital“.

S tako okinčanega odra so potem govorili znamenitejši anarhisti: Lehman, Hirsch, Neebe, Fritz, Most in Lucy Parsons. Ponavljali so že stokrat premlete fraze anarhistične modrosti, obsojali sodnike, ko so obsodili k smrti njihove „nedolžne brate“, zabavljali zoper kapitaliste, zoper časopise, zoper vlado, cerkev in duhovnike. Britko so se pritoževali nad delavci, ker se le-ti nočejo združiti z anarhisti in ker nočejo umeti njihovih človekoljubnih anarhističnih idej. Tolažili so se s tem, da se anarhizem zlasti po Francoskem in Angleškem čim dalje bolj širi in da bo kmalu napočil čas, ko ne bo nobene druge vere več, kot anarhistična, ko ne bode nobene vlade več, nobenih davkov več, nobene cerkve, nobene osebne lastnine, ko bode vse vseh, ko bodo vsi ljudje živili mej seboj itd.

Največ pohvale je žela Lucy Parsons. Bila je najradikalnejša mej vsemi govorniki. Videti te fanatične ženske grdi, nje histerično kretanje, slišati nje zoperno-hreščeči visoki glas in njeno bogokletno govorjenje — mora res navdati človeka strah glede prihodnosti človeštva. Slikala je z živimi barvami zadnje trenutke svojega soproga in njegovih tovarišev na zemlji, kako pogumno so šli v smrt in dali življenje za vero anarhistov. Govoreč o obravnavi je dejala ali kričala, da se je slišalo daleč na okrog: „Ta obsodba je bila največja krivica, kar jih je videl svet in ko bi ne bila jaz brezverka že poprej, bi morala postati po tej sramotni sodbi, kar sem že večkrat izrekla, zopet ponovim: Parsons, Engel, Fischer, Spies in Lingg so bili umorjeni in Garry, Oglesby, Schaack in Bonfield (tedanji sodniki) so bili morilci in krvižejne zveri. In če je res pekel, bi šla jaz po smrti veliko rajši v pekel, kakor da bi imela biti v nebesih s temi krvoločnimi sodniki.“

Ivan Most začel je s slavospevom na Altgeld-a, illinoiškega guvernerja, ki je pomilostil nekaj anarhistov, zaprtih zaradi bombe na Haymarket l. 1887. „Ko bi bil Altgeld tedaj guverner, je vskliknil pate tično — nobenemu anarhistu bi se ne skrivil las. Altgeld ni anarhist, on ni niti socijalist, a vendar je mož, ki ga čislam, kakor nobenega drugega. Potem je udrihal po stari navadi čez kapitaliste in prerokoval, da prej ne bo miru na svetu, dokler ne bode vzeli anarhisti zadnjemu kapitalistu zadnjega centa. Zato se je treba pripraviti na hud boj, ker z lepa ne bodo dali od sebe prikradenega mamona. „Hoch Anarchismus! hoch, hoch!“

Tako se je končal letošnji praznik amerikalanskih anarhistov.

— **Samomor.** V Požunu se je ustrelila z revolverjem jako lepa soproga Ludovika pl. Daniel roj. Banffy. Povod samomoru ni znan. Bila je nečakinja ministerskega predsednika baron Banflya in svakinja trgovskega ministra Ernesta Daniel. Zapustila je tri otroke.

— **Zastrupljevalke v Hodmezösakelyji.** Pravda proti otrovalkam v Hodmezösakelyji bode jako obširna. Sedaj so prijeli dve dekleti, ki sta strup prodajali. Zaprli so neko Kleihaut in Julijano Zseser zaradi detomora. Več drugih žensk še v kratkem zapro.

— **Dvojni samomor.** V hiši nekega železniškega mašinista v Levovu sta se ustrelila gospodarjev bratranec me-sarski pomočnik Fran Belecki in sedemnajstletna dekle Angela Hemunt. Pred smrtjo sta se praznično oblekla in v sobo zaprla. Ko je došla policija dala je vlomiti vrata, našla je oba mrtva. Povod samomoru ni znan.

— **Dvomljiv goldinar.** Te dni je prišel k policijskemu ravnatelju na Dunaj srebern goldinar, o katerem trdi pošil-jatelj, da je ponarejen. Goldinar je bil videti srebern in tudi imel pravo težo, samo glas je imel drugačen, kakor drugi goldinarji. V kovnici za denar na Dunaji so ga preiskali in se prepričali, da je pristen. Glas pa ima zaradi tega drugačen, ker je imel v sredi mali mehurček, ki je nastal pri vlivanju. Lastniku so potem seveda poslali drugi goldinar, ki pa ima tudi pravi glas.

— **Pet ljudij utonilo.** V Nyisegyhari se je hotelo 16 ljudij prepeljati čez Tiso. Čoln se je prevrnil in vsi so pali v vodo. 11 so jih rešili, 5 jih je utonilo.

— **Mlad samomorilec.** Obesil se je dvanajstletni sin nekega dunajskega krojača za naslonjalo neke klopi v gozdiču blizu Dunaja. Povod samomoru je slabo šolsko spričevalo.

— **Nesreča na železnici.** Na železnici, ki vodi iz Varšave na Dunaj sta dne 12. t. m. vkup trčila dva vlaka blizu Varšave. 60 oseb je hudo poškodovanih.

— **Zgorela deklica.** V Topolji na Hrvaškem je zgorela lepa sedemnajstletna deklica Darinka Nikolajević, hči nekega cigana. Dekle je bila prišla s trga domu, naredila ogenj in zaspala. Obleka se jej je vnela in zgorela je. Oče je zvečer našel samo z ogljenelo truplo hčere svoje.

— **Ponarejeni bankovci.** V Belemgradu so zaprli uradnika trgovskega ministerstva Julija Mihajloviča in njegovega brata Mihaela Mihajloviča zaradi ponarejanja avstrijskih petdesetakov. Bila sta v zvezi z nekimi ponarejalci bankovcev na južnem Ogorskem. Najdeni ponarejeni petdesetaki so po fotografičnem potu jako spretno narejeni.

— **Literarni škandal.** V Parizu je te dni izšla knjiga, v kateri neki Peter Lano opisuje življenje najvišjih krogov za časa cesarstva. V tej knjigi se opisuje podrobno življenje in priobčujejo pisma še sedaj živečih oseb, zlasti dam, katere so na dvoru Napoleona III. igrale važno vlogo. Marki Massa je vložil proti pisatelju tožbo, ker knjiga priobčuje pisma, ki so bila med vojno 1870. l. njemu na grajščini ukradena. Marki zahteva, naj se prepove prodajati knjigo, v kateri so dame, ki so sedaj že stare matere, opisujejo poleg znanih lahkoživk. Predno bode pravda končana, bodo že vsi izvodi razprodani, tako posegajo po njej.

— **Samomor.** 41letni Adolf Fränkel, načelnik tvrde S. Fränkel na Dunaji se je ustrelil. Povod samomoru je to, da je tvrdeka zalezla v dolgove. Premožnja ni skoro nobenega, dolgovi pa skoro nad milijon goldinarjev.

— **Dogodek v sodnji dvorani.** V Budimpešti je bilo sedaj dvanajst zatoženih tatov. Zatoženec Jurij Wagner je v sodnijski dvorani napal svojo sozatoženo ženo, ker se je nekaj udala. Ubil bi jo bil, da mu niso ubranili sodnji slugi.

— **Mesto pogorelo.** Popolnoma je pogorelo mesto Mariestadt na Švedskem. Samo ljudska šola, kolodvor in hotel so ostali. Ljudje so v velikem mrazu — brez strehe.

— **Parni kotel se je razletel v tiskarni „Journal“** v Detroitu v Ameriki, vsled česar se je podrlo dvoje poslopij. 37 oseb je prišlo ob življenje. Vse ponesrečence so dobili iz pod razvalin in jih pokopali. Policija je zaprla inženirja, o katerem sodijo, da je nesrečo zakrivil.

— **Zahvalen dan v Ameriki.** V četrtek dne 28. nov. so po Zjed. državah obhajali zahvalen dan. Ondu se obhaja zahvalen dan za izgon in konečno zmago Angležev in kako? Prav kakor pri nas pustni torek, mladina, seveda tudi dekleta, hodi našemljena po ulicah, otroci tudi in trobijo s trompeticami, da človeka ušesa bole; zjutraj je bilo tudi „marčanje“ pustnih šem. Opoludne so pa zaužili ljudje purana, seveda kjer so ga imeli. Navada je v Novem Jorku, da dobe oženjeni delavci in drugi služabniki od gospodarjev ta dan purana v dar, a ne povsodi; celo jetniki jedo purana ta dan.

— **Morilec sestre oproščen.** V Novem Jorku je bila obravnava proti morilecu Hanniganu končana, porotniki so izrekli, da je bil ob času umora tako razburjen, da ni vedel kaj je storil. Hannigan je dne 23. maja ustrelil zapeljivca svoje sestre, ni jo le zapeljal umorjeni lahkoživec, temveč celo tudi usmrtil, ker jej je prinesel zdravila za odpravo sadu in vsled tega je ta umrla. Hannigan je zelo ljubil svojo sestro in njenej ob smrtni uri zaprisegel maščevanje zapeljivcu in oskrnjevalcu čisti družine. Znamenito je tudi, da je nekaj minut pred izrekom porotnikov umrl osiveli oče zatoženca; izrekel

je željo še enkrat videti sina, ali izpolnila se mu ni. Takoj po obravnavi je sodnik dovolil Hanniganu, da obišče bolnega očeta, al ta ga je našel že mrtvega. Tudi so Hanniganu dovolili, da se je udeležil pogreba, seveda v spremstvu dveh detektivov. Velika je bila demonstracija v sodni dvorani, še večja pa pri pogrebu očeta njegovega, posebno ženske so se odlikovale. Hannigana niso izpustili iz ječe, temveč bodo zdravniki preje določili, ako je še blazen ali ne.

— **Imajo li pravega?** Policijski kapitan Brien se je v Novem Jorku izjavil, da so vsled zasačenja tatov prišli na sled morilecu Rihard Popea, kateri je bil pri roparskem napadu v Walterjevi gostilni v Morrisiani ustreljen. Jožef Daly je med zaprtimi lopovi; Jurij M. Skinner odločno zatrjuje, da je bil Daly jeden onih treh mož, katere je po umoru iz kolodvora signal. Tudi natakari Dillon, kateri je bil ob istem času, ko je bil Popea ustreljen v gostilni, je v Dalju spoznal jednega roparja. Daly je baje nevaren lopov in na več krajih povzročil zločinstva. Ostali prijeti so obrtni prosjaki, kateri razumejo na razne načine pri ljudeh usmiljenje obuditi, da dobe darove.

— **Morilec otrok.** V Brooklynu v Ameriki je nekov Hattenhorst, telovadni učitelj, minoli mesec najpreje umoril dvoje otrok 6 in 3 leta stara, potem pa sebi izpihnil luč življenja z revolverjem. Otroka je najpreje omamil s kloroformom, potem pa ju del v napravo, katera mu je služila za parno kopel in odprl cev, plina na kar sta se zadušila. Uzrok temu groznemu dejanju so denarne zadrege.

— **Z revolverjem v šoli.** Nadepoln deček je Sydney Marks v Novem Jorku obiskal ljudsko šolo. Deček je še le 13 let star, ali čital je že mnogo senzacionalnih romanov. Nedavno je hotel na vsak način zapustiti razredno sobo, ali učiteljica mu ni v to dovolila. „Ne smeš sobe zapustiti“, mu je rekla. „O, to hočemo videti“, rekel je paglavci in iz žepa potegnil velik revolver ter pomeril na učiteljico. Ta je upila na pomoč, učenci so bili pa v velikem strahu; a upitje učiteljice ni motilo dečka, z revolverjem v roki je zapustil šolsko sobo in se podal v igralno sobo v prvo nadstropje, kjer ga je našel nadučitelj. Ko je ta hotel dečka prijeti, je paglavci segel v žep po revolver, hitro ga je učitelj popal in odnesel v svojo sobo in vzel nabit revolver, na kar so paglavca spodili iz šole.

— **Cestni roparji — ženske.** 70letni Nemec iz Elizabeth v Ameriki, šel je te dni proti domu, v bližini Rahway so ga napadle tri ženske, jedna od teh je imela revolver. Starček je moral na povelje ženskih cestnih roparjev sprazniti svoje žepe, ker pa ni izvel dovolj denarja iz žepa, so ga ženske dobro preiskale in ga pustile dalje iti. Wen nagle je prišel domu tako prestrašen, da ni mogel niti jedne besede spregovoriti. Policijski sodnik čuvši ta izvanredni slučaj je izrekel mnenje, da so ženske najbrže zamenjale osebo in čakale kakega družega moža, s katerim so hotele ugajati šalo.

— **Velik požar v Čikagi.** V sedem nadstropju visokem poslopiju v Čikagi je nastal ogenj, kateri se je zelo hitro razširil po vseh prostorih. V tovarni je delalo mnogo šivilj ter nastal zelo velik strah med njimi, ko je požar nastal. Gasilci so hitro prišli na prostor in pričeli reševati; več oseb se je težko poškodovalo, nekaj jih je celo umrlo, med temi tudi nekaj gasilcev. Škodo cenijo na 220.000 dolarjev in je ogenj baje zanetil nekov Buel.

— **29 let kroglja v životu.** V bolnici v Brucknalu je te dni dr. Thielemann kmetu Stolzerju izrezal kroglo, katero je ta nosil v životu od vojske 1866. leta. Bila se mu je popolnoma zarasla in sam ni mislil, da jo ima v sebi. Zadnji čas je pa nakrat čutil bolečine in moral v bolnico, kjer so kmalu spoznali, kaj mu je.

— **Samomor.** Obesil se je v Pragi ravnatelj mestnega knjigovodstva Lexa. To je že tretji slučaj samomora mej uradniki praškega mestnega knjigovodstva.

— **Grozne povodnji.** velikanske povodnji so bile od 10. do 18. novembra na Kavkazu. Posebno je poškovan prekokavkaške železnice. Velik del železnice je tako poškodovan, da je vsak promet do novega leta ustavljen. Voda je v več krajih pretrgala železniški nasip in mostove pobrala. Tudi več živine in ljudij je utonilo.

— **Pogorela gledališča v letošnjem letu.** Letos je pogorelo samo sedem gledališč. 30. dec. lanskega leta je pogorelo mestno gledališče v Douai-u na Francoskem. 7 igralcev se je bilo hudo opeklo, več gledalcev poškodovalo v gneči, ki so drli iz gledališča. 21. februarja je pogorelo gledališče v Milwaukeeju v Ameriki, 14. maja gledališče Adriano v Rimu. 28. junija gledališče v Tukizah v Belgiji ter je bilo več delavcev zgorelo. 24. julija je bilo pogorelo gledališče v Bonnu. 17. avgusta je pogorelo gledališče v Dijonu na Francoskem in je bilo 600 000 frankov škode. 6. t. m. je pa pogorelo gledališče v Bukareštu.

— **Milijonarjev sin zaprt.** V Livorni zaprli so sina bankirja večkratnega milijonarja Semano, dijaka Sabjolona Semano, zaradi izsiljenja svojega strijca; slabega starčka je napal in ga prisilil, da mu je dal mnogo denarja. Ker je rod-bina jako veljavna, je naravno, da se o tem dogodku po vsem mestu govori.

— **Nesreča vsled megle.** Dne 19. nov. zjutraj je bila v Novem Jorku in okolici tako gosta megla, da gostejše ne pomnijo ljudje. Megla je bila tako gosta od 6. do 8. ure, da ni bilo razločiti nikakega predmeta v daljavi 30 čevljev. Vsled goste megle pa je počival ves promet; prevoznje ladije niso prevažale ljudi čez obe reke, vlaki nadcestne železnice so zelo počasi vozili. Na ulicah, kjer je živahen promet, je stalo na stotine voz, vozniki pa so se prepirali kdo bode preje dalje vozil. Posebno živahen pa je bil promet na železnici čez Brooklynski most, ker niso ladije prevažale ljudi, je vse hitelo na most, ali zgodila se je tu velika nesreča. Okoli 7. ure je bilo na Brooklynskem mostu izvanredno veliko ljudi, vsi so hiteli v Novi Jork na delo, mnogo teh ni moglo vsled obilice ljudi na postajo in so toraj raje peš čezenj korakali. Osoda pa je hotela, da se je na postaji v Brooklynu nekaj polomilo, to so brzo naznanili in vlaki so morali na mostu obstati, da ne trčijo drug ob drugega; služabniki z rudečimi svetilnicami so bili odposlani in dajali znamenja: obstati, nekaj vlakov je obstalo v redu in že so mislili, da je vse v redu, kar zopet pridrvi drugi vlak in zadnjega z veliko silo zadene. Začul se je krik in vik, vse je bilo preplašeno, potniki so bili vrženi s sedežev, a zavrtalec in mlad dijak medicine tako nevarno poškodovana, da sta kmalu po sprejemu v bolnišnico umrla. Na prostor nesreče so prihiteli policaji, ambulance z zdravniki in nekaj duhovnikov. Ponesrečeni služabnik Tomaž Cooper je zavpil takoj po zadetju: „Obe nogi ste mi odtrgani, umrl bodem, pošljite po duhovnika!“ Dve uri je trajalo, da so odstranili vse ovire iz tira. Na mostu pa je bilo vsled te nerednosti toliko ljudij, da so morali jim dovoliti uporabiti pot za vozove. Tudi na nadcestni železnici sta trčila dva vlaka ali zgodila se ni nikaka nesreča; tudi prevozne ladije so zadele, a brez hudih nasledkov.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 14. dec. 1895. Pšenica gld. 8.— kr., rž gld. 7.50 kr., ječmen gld. 6.50 kr., oves gld. 7.— kr., ajda gld. 7.50 kr., proso gld. 6.50 kr., turšica gld. 5.50 kr., leča gld. 12.— kr., grah gld. 10.— kr., fižol gld. 12.— kr. (Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Loterijske srečke.

V Brnu dne 18. dec. t. l.: 16, 74, 23, 19, 9
Na Dunaji dne 14. dec. t. l.: 6, 7, 53, 67, 38.
V Gradci dne 14. dec. t. l.: 83, 88, 46, 9, 3.

Svoji k svojim!

Kolesarji pozor!

Najnovejša pnevmatična kolesa s zvonci, svetilnicami, zračnimi pihalkami in z vsemi pripravami, prodajajo se zdaj po 110 in 120 gld.*) komad pri dobro znani in poštenu domači tvrdki:

JAKOB ŠTRUKELJ

zaloga koles.

(3)

TRST trg velike vojašnice TRST

Jamči se za vsako kolo 1 leto. Omenjenih koles ni primerjati onim, katere ponujajo v časnikih dvomljive tovarne in tvrdke po nizkih cenah, temveč ta so zelo močna, lepa, lahka in trpežna. Na zahtevanje pošlje se fotografijo dotičnega kolesa.

To priložnost naj porabijo sedaj tudi oni, ki bi se radi naučili voziti. Vsakemu kolesu dodá se tiskan navod, kako je je treba rabiti in v redu držati, kako se rabi orodje in kako se vsakdo sam lahko nauči voziti v malo dneh in brez nevarnosti.

V tej veliki zalogi prodajajo se tudi rabljena pnevmatična kolesa s zvonci, svetilnicami, pihalkami in z vsem potrebnim orodjem po 70, 80 in 90 gld. komad.

Stara kolesa s trdim kavčukom, pripravna za začetnike, prodajajo se po 30, 40 in 50 gld. komad. — Vsa zgoraj omenjena kolesa prodajajo se jedino le proti gotovem plačilu.

Naročbe se točno izvršujejo na vse kraje, voznine proste.

Pisma, naročbe in brzojavke naj se adresirajo na pisarno:

Jakob Štrukelj, Sv. Ivan, št. 624, pri Trstu.

Kolesarji pozor!

*) Znižale so se cene kolesom, radi novih in velikih pogodb s tovarnami in tudi radi množine koles, nahajajočih se v zalogi, katera se zdaj radovoljno oddado po tako nizkih cenah.

Ravnokar je izšla v zalogi J. Blasnikovih naslednikov v Ljubljani

Velika in Mala

PRATIKA

za prestopno leto

1896.

Samo tista je prava J. Blasnikova „Pratika“, ki ima na prvi strani podobo sv. Jožefa, kot uradno potrjeno varstveno znamko.